

SOCIÁLNÍ POSTOJE

Osnova přednášky

- Vymezení pojmu
- Funkce postojů
- Struktura postojů
- Vlastnosti a znaky postojů
- Utváření a změny postojů
- Festingerova teorie dizonance

Co je sociální postoj?

- Tendence ke konzistentnímu hodnocení skutečnosti a konzistentnímu chování.
- Proces individuálního vědomí, který determinuje aktuální i potenciální reakce individua vzhledem k sociálnímu okolí.
- Stav pohotovosti (připravenosti) jedince zaujmout za určitých podmínek vztah ke skutečnosti a reagovat určitým způsobem na jisté situace

Funkce postojů

- Determinace chování (určují směr, intenzitu a kvalitu jednání)
- Určují příslušnost ke skupině (sociální identifikace)
- Určují vyjádření hodnot
- Ekonomická funkce (ulehčují orientaci ve světě)
- Utilitární funkce (orientace na prostředky vedoucí k cíli)
- Sebeobranná (podíl na řešení vnitřních konfliktů)

Struktura postojů

- Základní komponenty postoje:
 - Poznávací (kognitivní) složka
 - Citová (emocionální) složka
 - Konativní (volní, akční) složka
- Jednotlivé komponenty mohou být různě zastoupeny, nemusí být souhlasné (kouření, láska k potomkovi...)

Vlastnosti a znaky postojů

- Konzistentnost (soudržnost složek, pevné spojení)
- Interokonexe (souvislost mezi postoji)
- Konzonance postojového trsu (souhlasnost postojů)
- Intencionalita (zaměřenost)
- Polarita (každý postoj má svůj protiklad)
- Valence (pozice, místo na ose mezi póly)
- Stabilita (proměnlivost – vysoká u adolescentů)
- Trvání (dlouhodobé x krátkodobé)
- Hloubka
- Centrálnost (centrální – periferní)

Utváření a změny postojů

- V procesu sociálního učení, soc. interakci
- Mechanismy utváření postojů:
 - Nápodoba, identifikace
 - Poučení (informace), podávání návodu
 - Dramatická zkušenost
- Změna je závislá
 - na dříve vytvořených hodnotových systémech
 - Na míře zakotvení postoje
 - Obtížnější změna polarity (snadnější změna intenzity)
 - + postoj vedoucí k uspokojování potřeb jedince

Festingerova teorie konsonance a disonance postojů

- Přirozená tendence k dosažení konsonance (souladu) uvnitř postojeového trsu
 - Harmonie spojená s libými pocity
 - Nesoulad vede k navození tenze, nelibosti
- Příklady souladu (pozitivní postoj k partnerovi i matce, partner a matka vzájemný pozitivní vztah)
- Příklady nesouladu (pozitivní postoj k partnerovi i matce, partner a matka vzájemný negativní vztah; pozitivní vztah k partnerovi, negativní k fotbalu, partner pozitivní vztah k fotbalu)

Děkuji za pozornost